

„Chrońmy Ziemię!”

Projekt edukacyjny dla klasy III szkoły podstawowej.

Realizacja projektu została zaplanowana na pięć kolejnych dni w trzecim tygodniu kwietnia. Podczas kolejnych dni realizacji zadań projektowych uczniowie będą poznawać, planować i zmieniać swoje codzienne nawyki na bardziej przyjazne przyrodzie. Dzięki temu zrozumieją, że nasze najprostsze czynności mają wpływ na stan środowiska. Dzieci pracując z odpowiednimi źródłami informacji zdobędą wiedzę na temat praw zwierząt oraz form ochrony przyrody. Będą doskonalić metody dokumentowania zrealizowanych zadań poprzez wykonywanie notatek, rysunków, makiet i plakatów oraz wystaw na forum klasy jak i szkoły. Praca uczniów będzie oparta na metodach aktywizujących oraz wybranych technikach oceniania kształtującego.

Uczniowie podejmując się realizacji zadań o wyższym stopniu trudności cechują się coraz większą samodzielnością, wspieraną, gdy zajdzie taka konieczność, przez nauczyciela.

Podsumowując projekt uczniowie i nauczyciel dokonują oceny prezentacji dokumentacji prowadzonych obserwacji w terenie, samooceny, oceny pracy grupy oraz oceny realizacji projektu.

Cele projektu

Cele ogólne:

- Ukazanie różnorodności i złożoności świata przyrody ożywionej i nieożywionej.
- Zainteresowanie badaniem elementów przyrody.
- Rozumie potrzebę ochrony elementów przyrody.
- Doskonalenie umiejętności prowadzenia samodzielnych obserwacji oraz ich dokumentowania.
- Rozwijanie umiejętności posługiwania się różnymi źródłami informacji – literatura (przewodniki, klucze, leksykony, atlasy, albumy), Internet.
- Przygotowanie do samodzielnego poszukiwania potrzebnych materiałów.
- Gromadzenie i przetwarzanie informacji.
- Stosowanie prostych mnemotechnik ułatwiających uczenie się.
- Planowanie, przeprowadzanie i prezentowanie pracy doświadczalnej na forum klasy.
- Organizacja pracy zespołu oraz ocena tego procesu.
- Dzielenie się wiedzą i umiejętnościami zdobytymi podczas pracy nad projektem.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- organizuje pracę grupy przydzielając funkcje i zadania oraz ustalając zasady współpracy wszystkich członków obowiązujące podczas realizacji projektu,
- przygotowuje potrzebne źródła informacji podczas wizyty w bibliotece szkolnej,

- korzysta z różnych źródeł informacji – encyklopedie, Internet, albumy, poradniki – w celu pozyskania potrzebnych informacji,
- podaje przykłady pozytywnego i negatywnego wpływu człowieka na środowisko,
- planuje działania proekologiczne,
- zmienia złe nawyki na działania przyjazne środowisku,
- określa zadania opiekuna pupila,
- wymienia formy ochrony przyrody w Polsce oraz podaje nazwy najbliższej położonych,
- podaje sposoby na zmniejszenie ilości śmieci w gospodarstwie domowym,
- przygotowuje potrzebny materiał badawczy, wykonuje doświadczenia według podanych instrukcji, formułuje wyniki i wnioski oraz prezentuje je na forum klasy,
- dokonuje oceny swojej pracy oraz grupy,
- wskazuje mocne i słabe strony wspólnej pracy nad projektem.

I FAZA – Przygotowanie projektu

1. Przypomnienie zasad pracy metodą projektu edukacyjnego.

2. Temat projektu możemy zainicjować:

- Problemowym pytaniem: ***Przed kim i dlaczego musimy chronić Ziemię?*** – zał. 1.

3. Przygotowanie do realizacji projektu obejmuje opracowanie przez nauczyciela:

- instrukcji do realizacji projektu,
- podziału zadań w poszczególnych dniach,
- kontraktu na wykonanie projektu, który zostanie zawarty z uczniami,
- zasad udzielania konsultacji.

4. Organizacja grup uczniowskich:

- Podział na 5 grup.
- Nadanie nazw grupom:
 - powinny kojarzyć się one z realizowaną tematyką, np. Obrońcy Planety, Opiekunowie Ziemi, Miłośnicy Błękitnej Planety, Rycerze Trzeciej Planety od Słońca, Zapaleni Ekolodzy, itp.
 - w tej kwestii dobrze zdać się na pomysłowość dzieci.
- Przydział funkcji i zadań w grupie: szef, zastępca, rysownik, pisarz, prezenter (wszyscy uczniowie), itd.
- Ustalenie zasad współpracy w grupie.

PODZIAŁ ZADAŃ W GRUPIE

Jakie mamy zadanie do wykonania?	Kto to zrobi?	Co będzie potrzebne?	Kiedy to zrobimy?
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zaangażujemy się w pracę nad nowym projektem. 2. Przydzielimy funkcje i zadania w grupie. 3. Ustalimy zasady współpracy. 4. Podpiszemy kontrakt. 5. Wypożyczymy z biblioteki potrzebną literaturę na temat <i>form ochrony przyrody w Polsce, wpływu człowieka na środowisko, działań ekologicznych, opieki nad zwierzętami domowymi, praw zwierząt, zwierząt żyjących w ogrodach zoologicznych</i>, itp. 6. Pracując w grupie ustalimy: <ul style="list-style-type: none"> - co możemy zrobić dla Naszej planety, - jak będziemy obchodzić tegoroczny Dzień Ziemi. 7. W domu: <ul style="list-style-type: none"> - wykonamy fotografię lub dowolną techniką portret pupila oraz krótką jego charakterystykę, - rozpoczniemy zbórkę fotografii lub rysunków przedstawiających zwierzęta żyjące w ogrodzie zoologicznym, kartoników, zużytych opakowań, zakrętek, papieru, plasteliny, modeliny, farb, kredek lub innych materiałów plastycznych. 	<p>Uczniowie.</p> <p>Nauczyciel może zasugerować funkcje w grupie i określić zadania z nimi związane.</p> <p>Nauczyciel organizuje wyjście do biblioteki.</p> <p>Uczniowie pracują w grupach i prezentują wyniki pracy na forum klasy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Opis techniki partnerzy do rozmowy – <i>Przed kim i dlaczego musimy chronić Ziemię?</i> – zał. 1 • <i>Kontrakt</i> – zał. 2 • Z biblioteki – pozycje książkowe o tematyce ekologicznej • Opis metody metaplanu – <i>Co możemy zrobić dla Naszej Planety?</i> – zał. 3 • kartki A3 z bloku rysunkowego • flamastry / markery • schemat metaplanu • Prezentacja multimedialna – <i>Przykłady wpływu człowieka na środowisko</i> – zał. 4 • Opis metod: 5-3-4 oraz planowania działań – <i>Jak możemy uczcić Dzień Ziemi?</i> – zał. 5 • kolorowe karteczki samoprzylepne • flamastry • szary papier • cenki • karta pracy 5-3-4 	<p>Dzień I</p>

<ol style="list-style-type: none"> 1. Przedstawimy sylwetki naszych zwierząt domowych. 2. Ustalimy, o czym musi wiedzieć i pamiętać opiekun domowego pupila. 3. Wymienimy prawa naszych domowych zwierząt na podstawie tekstu <i>Powszechnej Deklaracji Praw Zwierząt</i>. 4. Zaplanujemy naszemu pupilowi dzień pamiętając o jego wymaganiach życiowych. 5. Zbierzemy wszystkie informacje i przedstawimy na plakacie, który zaprezentujemy na forum klasy. 6. Ocenimy plakaty innych grup. 7. Przygotujemy na szkolnym holu wystawę <i>Mój pupil</i>. 8. Przygotujemy śmieciowy pamiętnik, w którym spisemy wszystkie wyrzucane przez nas śmieci w ciągu jednego dnia. 	<p>Uczniowie pracują pod nadzorem nauczyciela i prezentują wyniki swojej pracy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Z biblioteki – wypożyczone pozycje książkowe na temat <i>opieki nad zwierzętami i ich praw</i> • Tekst – <i>Powszechnej Deklaracji Praw Zwierząt</i> – zał. 6 • Tablica demonstracyjna – <i>Nasi Pupile</i> – zał. 7 • Karta pracy – <i>Jak być dobrym opiekunem pupila?</i> – zał. 8 • Materiały biurowe: kredki, długopisy, itp. • Kartki z bloku rysunkowego A3 • Karta oceny prezentacji <i>Plakatu</i> – zał. 9 	<p>Dzień II</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zaplanujemy i wykonamy makietę <i>Mini ZOO</i>. 2. Przedstawimy wyniki naszej pracy na forum klasy. 3. Ocenimy prezentacje naszych makiet. 	<p>Uczniowie wykonują zadania i prezentują ich efekty pod czujnym okiem nauczyciela, który służy pomocą, gdy to konieczne.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Z biblioteki – pozycje książkowe na temat <i>zwierząt żyjących w ogrodach zoologicznych</i>. • Zbiór kartoników, zużytych opakowań, zakrętek, papieru, plasteliny, modeliny, farb, kredek lub innych materiałów plastycznych • Klej • Tektura lub kartka z bloku technicznego A3 • Fotografie lub rysunki dzikich zwierząt żyjących w ogrodach zoologicznych • Wytyczne do wykonania makiety – zał. 10 • Opis techniki oceny koleżeńskej pracy grupy – <i>Dwie gwiazdy i życzenie</i> – zał. 11 	<p>Dzień III</p>

<ol style="list-style-type: none"> 1. Zbierzemy w dostępnej literaturze informacje na temat wylosowanej formy ochrony przyrody w Polsce. 2. Informacje przedstawimy pozostałym uczniom naszej klasy w postaci mapy myśli. 3. Ocenimy prezentacje <i>prac innych grup</i>. 	<p>Uczniowie wykonują zaplanowane zadania pod nadzorem nauczyciela, prezentują je i oceniają.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Z biblioteki – pozycje książkowe na temat <i>form ochrony przyrody w Polsce – parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, pomniki przyrody, ochrona gatunkowa</i> • Opis metody tworzenia mapy myśli – <i>Formy ochrony przyrody</i> – zał. 12 • Opis techniki oceny koleżeńskiej pracy grupy – <i>Kanapka</i> – zał. 13 	<p>Dzień IV</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Przeanalizujemy nasze codzienne czynności pod kątem wpływu na najbliższe środowisko i podejmiemy decyzję o zmianie szkodliwych dla przyrody nawyków. 2. Sprawdzimy, jak długo rozkładają się niektóre wyrzucane przez nas śmieci. 3. Opracujemy strategie zmniejszające ilość śmieci w naszych domach i przedstawimy je klasie. 4. Ocenimy strategie innych grup. 5. Dokonamy samooceny, oceny pracy grupy oraz pracy nad projektem. 	<p>Uczniowie pod nadzorem nauczyciela wykonują zadania według instrukcji.</p> <p>Dzieci biorą udział w prezentacji. Nauczyciel ocenia prezentację według ustalonych kryteriów.</p> <p>Ocena pracy – ucznia i grupy. Ocena projektu – uczniowie, nauczyciel.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tablica demonstracyjna – <i>Czas rozkładu śmieci</i> – zał. 14 • Karta pracy – <i>Mała zmiana – duży efekt</i> – zał. 15 • Opis techniki oceny koleżeńskiej pracy grupy – <i>Buźki</i> – zał. 16 • Karta oceny pracy własnej i grupy – zał. 17 • Ocena projektu – <i>Zdania podsumowujące</i> – opis metody – zał. 18 	<p>Dzień V</p>

Dodatkowe materiały do fazy I:

- **Partnerzy do rozmowy – *Przed kim i dlaczego musimy chronić Ziemię?* – opis techniki – zał. 1**
- ***Kontrakt* w formie tabelarycznej – zał. 2**

II FAZA – Wykonanie projektu

Realizacja projektu będzie odbywała się poprzez:

- wypożyczenie potrzebnej literatury podczas wizyty w bibliotece - pozycje na temat form ochrony przyrody, praw zwierząt, proekologicznych zachowań, itp.,
- wyszukiwanie potrzebnych informacji i przekształcanie ich na potrzeby realizacji zdania,
- przedstawienie zdobytych informacji za pomocą plakatów, rysunków/fotografii, makiet, prostych notatek wykonanych podczas realizacji zadań projektowych,
- motywowanie i wspieranie uczniów przez nauczyciela:
 - stymulowanie do zadawania pytań oraz prezentacji własnych pomysłów wykonania zadań,
 - stawianie pytań otwartych, nie sugerujących odpowiedzi, dających dzieciom możliwość wykazania się pomysłowością,
 - stosowanie metod aktywizujących,
 - docenianie każdego sukcesu ucznia, nawet tych małych,
 - monitorowanie i ocenę realizacji poszczególnych zadań i etapów projektu,
- monitorowanie, ocenę i samoocenę.

Harmonogram działań – realizacja projektu.

Dzień I Rozpoczynamy projekt edukacyjny <i>Chrońmy Ziemię!</i>		
Zadania szczegółowe dla uczniów	Zadania nauczyciela	Przewidywany efekt
W pracowni: 1. Zaangażowanie się w realizację projektu, poprzez ustalenie w parach przed kim i dlaczego musimy chronić Ziemię? – zał. 1. 2. Przydzielenie funkcji i zadań w grupie oraz nadanie jej nazwy. 3. Ustalenie zasad współpracy w grupie. 4. Zawarcie kontraktu na wykonanie projektu – zał. 2. Podczas wizyty w bibliotece - wypożyczenie potrzebnych pozycji książkowych na temat form ochrony przyrody w Polsce, wpływu człowieka na środowisko, działań ekologicznych, opieki nad zwierzętami domowymi, praw zwierząt, zwierząt żyjących w ogrodach zoologicznych, itp. W pracowni: 5. Ustalenie metodą metaplanu zachowań, które są przyjazne dla Naszej Planety oraz zaprezentowanie ich klasie. 6. Pracując zmodyfikowaną metodą 6-3-5 zaproponowanie działań ekologicznych, które mogą zostać zrealizowane z okazji Dnia Ziemi oraz wyselekcjonowanie jednego z nich. 7. Zaplanowanie działań, terminów, osób odpowiedzialnych za ich wykonanie. 8. W domu: - Wykonanie fotografii lub dowolną techniką portretu pupila oraz zredagowanie krótkiej jego charakterystyki. - Rozpoczęcie zbiórki fotografii lub rysunków przedstawiających zwierzęta żyjące w ogrodzie zoologicznym, kartoników, zużytych opakowań, zakrętek, papieru, plasteliny,	1. Opracowuje: zadania dla grupy, kontrakt oraz harmonogram działań (proponując tych dokumentów znajdujących się w materiałach dodatkowych). 2. Inicjuje projekt – stawiając przed uczniami problem do rozwiązania – <i>Przed kim i dlaczego musimy chronić Ziemię? Dzieci pracują techniką – Partnerzy do rozmowy</i> – zał. 1 W pracowni: 3. Dzieli uczniów na grupy. 4. Angażuje uczniów w realizację zadań projektowych. 5. Sugeruje, jakie funkcje może pełnić uczeń w grupie: szef, rysownik, pisarz, prezenter. 6. Ustala zasady i terminy konsultacji. Podczas wizyty w bibliotece - pomaga wraz z bibliotekarzem wybrać odpowiednie książki. W pracowni: 7. Nadzoruje pracę zespołów nad ustaleniem zachowań przyjaznych środowisku – <i>Metaplan – Co możemy zrobić dla Naszej Planety?</i> – opis metody – zał. 3. 8. Po prezentacji pracy grup zbiera wszystkie informacje wspierając się prezentacją multimedialną – <i>Przykłady wpływu człowieka na środowisko</i> – zał. 4. 9. Monitoruje wybór zadania ekologicznego z okazji Dnia Ziemi. 10. Czuwa nad planowaniem działań ekologicznych – <i>Jak możemy uczcić Dzień Ziemi?</i> – opis metod – zał. 5. 11. Zadaje pracę domową: - <i>Portret pupila</i> – technika dowolna z krótką charakterystyką, - Zbiór materiałów potrzebnych do wykonania makiety Mini Zoo –	- opracowane zadania dla grupy - podpisany kontrakt - opracowany harmonogram, - zbiór potrzebnej literatury - określenie zachowań przyjaznych dla środowiska

Dzień II

Poznajemy prawa zwierząt.

Zadania szczegółowe dla uczniów	Zadania nauczyciela	Przewidywany efekt
<p>1. Przedstawienie sylwetek domowych zwierząt wraz z krótką ich charakterystyką.</p> <p>2. Prowadzenie rozmów na temat domowych pupili.</p> <p>3. Poznanie praw zwierząt w oparciu o tekst Powszechnej Deklaracji Praw Zwierząt.</p> <p>4. Wyszukanie informacji o wybranym pupilu i zaplanowanie w karcie pracy <i>Jak być dobrym opiekunem pupila?</i>: (właściwych warunków jego hodowli, jego dnia.)</p> <p>5. Umieszczenie zebranych informacji na plakacie zaprezentowanym na forum klasy - w prezentacji uczestniczą wszyscy członkowie zespołu – wcześniej dzieci rozdzielają między sobą części wystąpienia, tak, aby każdy z członków grupy mógł zabrać głos, a więc jeden uczeń przedstawia nazwę oraz rysunek prezentowanego pupila i jego wygląd, następny – miejsce do spania, inny – akcesoria, kolejny – pielęgnacja i opieka, itd. według karty pracy.</p> <p>6. Ocenienie prezentacji plakatu.</p> <p>7. Przygotowanie na szkolnym holu wystawy <i>Mój pupil</i>.</p> <p>8. Wykonanie śmieciowego pamiętnika, w którym zostaną zapisane wszystkie wyrzucone przez danego ucznia śmieci w ciągu jednego dnia.</p>	<p>1. Stosuje rundkę bez przymusu do prezentacji prac pt. <i>Mój pupil</i>.</p> <p>2. Wspierając się tablicą demonstracyjną <i>Nasi pupile</i> prowadzi pogadankę o zwierzętach domowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - które mogą być hodowane, a które nie i dlaczego, - po czym rozpoznamy przynależność danego zwierzęcia do określonej grupy – cechy charakterystyczne: bezkręgowców i kręgowców, owadów, pająków, ryb, gadów, ptaków i ssaków. <p>3. Nadzoruje wykonanie karty pracy <i>Jak być dobrym opiekunem pupila?</i> – zał. 8:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podanie praw zwierząt domowych, - ustalenie odpowiednich warunków życia zwierzęcia, - wykonanie plakatu, - prezentacja efektów pracy. <p>4. Kontroluje ocenę prezentacji plakatów według karty oceny – zał. 9.</p> <p>5. Zadaje pracę domową – wykonanie śmieciowego pamiętnika.</p>	<p>- wykonana karta pracy – <i>Jak być dobrym opiekunem pupila?</i> – zał. 8</p> <p>- wystawa <i>Mój pupil</i> na szkolnym holu</p>

Dzień III Z wizytą w mini ZOO.		
Zadania szczegółowe dla uczniów	Zadania nauczyciela	Przewidywany efekt
1. Zaplanowanie i wykonanie makiety Mini Zoo według otrzymanych wytycznych od nauczyciela. 2. Wyszukanie informacji na temat zwierząt żyjących w ogrodach zoologicznych. 3. Zaprezentowanie efektów pracy - każdy z członków grupy opowiada o „swoim podopiecznym” w ZOO. 4. Ocenienie makiet według kryteriów zawartych w karcie oceny. 5. Przygotowanie wystawy makiet.	1. Podaje wytyczne do wykonania makiet – zał. 10 2. Nadzoruje wykonanie zadania, jego prezentację i ocenę – zał. 11. 3. Czuwa nad wykonaniem wystawy w pracowni makiet. 4. Przypomina o śmieciowym pamiętniku.	- wystawa makiet <i>Mini Zoo</i>
Dzień IV Ja i środowisko.		
Zadania szczegółowe dla uczniów	Zadania nauczyciela	Przewidywany efekt
1. Wyszukanie w dostępnych źródłach informacji na temat form ochrony przyrody w Polsce: - grupa I – parki narodowe, - grupa II – rezerваты przyrody, - grupa III – parki krajobrazowe, - grupa IV – pomniki przyrody, - grupa V – ochrona gatunkowa. 2. Charakterystyka przydzielonej formy ochrony przyrody: - Na czym polega ten rodzaj ochrony przyrody w Polsce? - Dlaczego się je tworzy? - Co chronią? - Ile jest ich w Polsce? - Na czym polega działalność człowieka? - Jak są w najbliższej okolicy? 3. Prezentacja i ocena map myśli za pomocą <i>Kanapki</i> .	1. Nadzoruje wyszukiwanie informacji w dostępnych źródłach informacji – literatura, Internet. 2. Kontroluje wykonanie mapy myśli (zał. 12), ich prezentację oraz ocenę (zał. 13) na forum klasy. 3. Przypomina o śmieciowym pamiętniku.	- mapy myśli

Dzień V Mała sprzątanie Wielkiego Świata.		
Zadania szczegółowe dla uczniów	Zadania nauczyciela	Przewidywany efekt
<p>1. Wykonanie karty pracy <i>Mała zmiana – duży efekt</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ocenienie codziennych czynności pod kątem wpływu na środowisko, - podjęcie decyzji o zmianie złych nawyków na przyjazne dla środowiska, - określenie czasu rozkładu niektórych śmieci, - opracowanie strategii postępowania z odpadami zapisanymi w śmieciowym pamiętniku: gdzie je wyrzucać, jak im zapobiegać. <p>2. Prezentacja wyników prac grup i ich ocena.</p> <p>3. Ocena pracy własnej i grupy.</p> <p>4. Ocena pracy nad projektem – <i>Zdania podsumowujące</i>.</p>	<p>1. Nadzoruje wykonanie kolejnych zadań Liczmanka w karcie pracy <i>Mała zmiana – duży efekt</i> – zał. 15.</p> <p>2. W oparciu o tablicę demonstracyjną <i>Czas rozkładu śmieci</i> – zał. 16, uświadamia dzieciom konieczność właściwego postępowania z odpadami.</p> <p>3. Nadzoruje ocenę pracy przez uczniów – zał. 17.</p> <p>4. Czuwa nad oceną projektu za pomocą – <i>Zdań podsumowujących</i> – zał. 12.</p> <p>5. Skłania do refleksji nad realizacją projektu – ewaluacja.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wypełniona karta pracy <i>Mała zmiana – duży efekt</i> – zał. 15 - postawione zobowiązanie zmiany codziennych nawyków - karty oceny – zał. 16, 17 i 18.

Dodatkowe materiały do fazy II:

- **Metaplan – Co możemy zrobić dla Naszej Planety?** – opis metody – zał. 3
- **Prezentacja multimedialna – Przykłady wpływu człowieka na środowisko** – zał. 4
- **Jak możemy uczcić Dzień Ziemi?** – 5-3-4 (modyfikacja metody 6-3-5) + planowanie działań – opis metod – zał. 5
- **Powszechna Deklaracja Praw Zwierząt** – tekst – zał. 6
- **Tablica demonstracyjna – Nasi pupile** – zał. 7
- **Karta pracy – Jak być dobrym opiekunem pupila?** – Zadanka Liczmanka – zał. 8
- **Mini ZOO** – wytyczne do wykonania makiety – zał. 10
- **Mapa myśli – Formy ochrony przyrody** – opis metody – zał. 12
- **Tablica demonstracyjna – Czas rozkładu śmieci** – zał. 14
- **Karta pracy – Mała zmiana – duży efekt** – Zadanka Liczmanka – zał. 15

III FAZA – Zakończenie projektu

1. Prezentacja projektu odbędzie się na forum

➤ klasy poprzez:

- prezentację *Plakatu – Jak być dobrym opiekunem pupila?*
- w prezentacji uczestniczą wszyscy członkowie zespołu – wcześniej dzieci rozdzielają między sobą części wystąpienia, tak, aby każdy z członków grupy mógł zabrać głos, a więc jeden uczeń przedstawia nazwę oraz rysunek prezentowanego pupila i jego wygląd, następny – miejsce do spania, inny – akcesoria, kolejny – pielęgnacja i opieka, itd. według karty pracy – zał. 8,
- demonstrację makiety *Mini Zoo* i ich wystawę
- każdy z członków grupy opowiada o „swoim podopiecznym” w ZOO,
- zapoznanie z jedną z form ochrony przyrody w Polsce,
- przedstawienie ekologicznych nawyków przyjaznych dla środowiska,

➤ szkoły poprzez:

- zaplanowanie i zrealizowanie działania proekologicznego z okazji Dnia Ziemi,
- wystawę pt. *Mój pupil*.

2. Ocena projektu.

- dokonanie oceny prezentacji pracy doświadczalnej,
- dokonanie oceny pracy całego zespołu, poszczególnych członków i całości projektu,
- elementem oceny powinna być samoocena uczniów i grup.

Dodatkowe materiały do fazy III:

- Karta oceny prezentacji *Plakatu* – zał. 9
- Ocena koleżeńska pracy grupy – *Dwie gwiazdy i życzenie* – opis techniki – zał. 11
- Ocena koleżeńska pracy grupy – *Kanapka* – opis techniki – zał. 13
- Ocena koleżeńska pracy grupy – *Buźki* – opis techniki – zał. 16
- Karta oceny pracy własnej i grupy – zał. 17
- Ocena projektu – *Zdania podsumowujące* – opis metody – zał. 18

Ewaluacja projektu

Praca wykonana nad projektem, która doprowadzona została do końca powinna zostać oceniona i nagrodzona. Nie musi to być ocenianie w formie oceny szkolnej, ale przede wszystkim poinformowanie uczniów o mocnych stronach wykonanej pracy oraz o tym, co można zrobić lepiej w przyszłości.

Kryteria	Co się podobało?	Co należy zmienić?
Wykonanie zadań		
Prezentacja		
Praca w grupie		

Realizacja projektu zostaje zakończona przygotowaniem zadania ekologicznego wybranego przez klasę w ramach Dnia Ziemi.

Literatura:

- Agnieszka Mikina „Metoda projektów dla szkół podstawowych. Klasy 1 – 3.” Oficyna MM Wydawnictwo Prawnicze Sp. z o. o. Sp. k. Poznań 2014.
- Bożena Potocka, Lesława Nowak „Projekty edukacyjne. Poradnik dla nauczycieli.” Wyd. Zakład Wydawniczy SFS. Kielce 2002.
- Edyta Brudnik, Anna Moszyńska, Beata Owczarska „Ja i mój uczeń pracujemy aktywnie. Przewodnik po metodach aktywizujących.”, Wyd. Zakład Wydawniczy SFS, Kielce 2000
- Pod redakcją Benona Polakowskiego „Botanika” Wyd. PWN, Warszawa 1991
- Danuta Sterna „Uczę (się) w szkole” Wyd. Centrum Edukacji Obywatelskiej”, Warszawa 2014
- Joanna Smolińska, Łukasz Szychowski „Techniki efektywnego uczenia się” Wyd. ELITMAT, Mińska Mazowiecki 2011
- Terry Horne, Simon Wootton „Trenuj swój umysł” Wyd. samo-sedno, Warszawa 2010
- Agnieszka Biela „Trening kreatywności. Jak pobudzić twórcze myślenie?” Wyd. samo-sedno, Warszawa 2015
- Aleksander Rajski „Zoologia”, Wyd. PWN, Warszawa 1991
- Michael Allaby „Encyklopedia dla młodzieży. Ekologia.” Wyd. IBIS, Poznań 2009

Przydatne strony internetowe:

www.empatia.pl

www.zwierzetamajaprawa.pl

www.klubgaja.pl

www.ekodolina.pl

MATERIAŁY DODATKOWE

Załączniki:

1. Partnerzy do rozmowy – *Przed kim i dlaczego musimy chronić Ziemię?* – opis techniki
2. *Kontrakt* w formie tabelarycznej
3. Metaplan – *Co możemy zrobić dla Naszej Planety?* – opis metody
4. Prezentacja multimedialna – *Przykłady wpływu człowieka na środowisko*
5. *Jak możemy uczcić Dzień Ziemi?* – 5-3-4 (modyfikacja metody 6-3-5) + planowanie działań – opis metod
6. *Powszechna Deklaracja Praw Zwierząt* – tekst
7. Tablica demonstracyjna – *Nasi pupile*
8. Karta pracy – *Jak być dobrym opiekunem pupila?* – Zadanka Liczmanka
9. Karta oceny prezentacji *Plakatu*
10. *Mini ZOO* – wytyczne do wykonania makiety
11. Ocena koleżeńska pracy grupy – *Dwie gwiazdy i życzenie* – opis techniki
12. Mapa myśli – *Formy ochrony przyrody* – opis metody
13. Ocena koleżeńska pracy grupy – *Kanapka* – opis techniki
14. Tablica demonstracyjna – *Czas rozkładu śmieci*
15. Karta pracy – *Mała zmiana – duży efekt* – Zadanka Liczmanka
16. Ocena koleżeńska pracy grupy – *Buźki* – opis techniki
17. Karta oceny pracy własnej i grupy
18. Ocena projektu – *Zdania podsumowujące* – opis techniki

Załącznik 1

Partnerzy do rozmowy – *Przed kim i dlaczego musimy chronić Ziemię?* – opis techniki

OPIS:

Nauczyciel dzieli uczniów na pary, które będą ze sobą współpracować przez ustalony czas – dyskutować, szukać odpowiedzi na pytanie, udzielać sobie wskazówek itd.

Należy nauczyć uczniów rozmawiania w parach. Najlepiej, gdy czas przeznaczony na rozmowę nauczyciel podzieli na pół i poprosi, aby w pierwszej części wypowiadała się jedna osoba, a druga jej uważnie słuchała, a w drugiej – odwrotnie. Nauczyciel sygnalizuje moment wymiany mówców. Każdy z uczniów powinien mieć tyle samo czasu na wyrażenie i uzasadnienie swojej opinii.

Partnerzy pracują ze sobą w ustalonym z góry czasie, po jego upływie nauczyciel zmienia pary. Dzięki zmianom partnera do rozmowy, każdy z uczniów może poznać punkt widzenia różnych osób oraz uczyć się współpracy. Zmiana rozmówców przeciwdziała również współpracy jedynie z zaprzyjaźnionymi uczniami i powstrzymuje przed zajmowaniem się czymś innym niż temat lekcji.

Technikę tę można stosować w różnym celu i w wielu sytuacjach: podczas lekcji,

- aby pobudzić uczniów do wymiany opinii na dany temat,
- podczas lekcji, aby zachęcić uczniów do dzielenia się informacjami na temat, co udało się zrozumieć,
- podczas wykładu, aby dać uczniom możliwość lepszego zrozumienia,
- po postawieniu pytania, na które można udzielić wielu różnych odpowiedzi,
- w trakcie dyskusji, aby większej liczbie uczniów dać okazję do wyrażenia opinii lub wątpliwości,
- podczas oceny koleżeńskej pracy innego ucznia.

Zachęcenie uczniów do rozmowy o ich pomysłach znakomicie mobilizuje do aktywności.

Najbardziej angażuje możliwość wymiany myśli i spostrzeżeń w parach, ponieważ każdy jest wtedy i słuchaczem, i mówcą; nikt nie pozostaje z boku.

Uczniowie muszą nauczyć się współpracy w ramach tej techniki. Proces ten bywa długi, ale daje wielkie korzyści. Technika ta pomaga ćwiczyć wyrażanie własnych poglądów i umiejętność słuchania innej osoby oraz bardzo korzystnie wpływa na atmosferę w klasie.

Wymiana w parach sprawia, że uczniom udaje się wyrazić refleksje i myśli dotąd nieuporządkowane, czy nie dość klarowne. Pozwala im uświadomić sobie i zrozumieć to, czego właśnie się uczyli. Zaspokaja też potrzebę kontaktu z rówieśnikami oraz swobodnych wypowiedzi. Daje uczniom możliwość uczenia się w bezpiecznej atmosferze od siebie nawzajem.

Załącznik 2

Klasa III - kwiecień - blok 3 - dzień 1

Kontrakt w formie tabelarycznej

Temat projektu edukacyjnego:	<i>Chrońmy Ziemię!</i>
Kto go wykona:	Uczniowie klasy trzeciej podzieleni na 5 grup.
W jaki sposób?	Uczniowie: <ul style="list-style-type: none"> wyszukają potrzebne informacje i zmodyfikują je na potrzeby wykonywanych zadań projektowych, dokumentują realizację zadań projektowych w postaci rysunków/fotografii, notatek, plakatów, itp., poznają i charakteryzują sposoby ochrony przyrody w Polsce i najbliższej okolicy.
Gdzie będzie realizowany projekt?	Głównym miejscem realizacji projektu będzie sala lekcyjna, hol szkolny.
Jak długo będzie trwał projekt?	Projekt będzie realizowany w trzecim tygodniu kwietnia w ciągu pięciu kolejnych dni.
Jakie będą efekty realizacji projektu?	W wyniku realizacji projektu grupy uczniów przygotują: <ul style="list-style-type: none"> plan obchodów Dnia Ziemi, informacje na temat form ochrony przyrody w Polsce i najbliższej okolicy, zasady opieki nad domowymi pupilami, wystawę na szkolnym holu <i>Mój pupil</i>, makietę mini ZOO, sposoby na zmniejszenie ilości śmieci.
Do czego zobowiązują się uczniowie?	Uczniowie zobowiązują się do terminowego wykonania zadań zgodnie z harmonogramem oraz ustalonymi zasadami.
Jaka będzie rola nauczyciela?	Nauczyciel będzie pomagał uczniom, kiedy zajdzie taka konieczność oraz dokona oceny ich pracy zgodnie z ustalonymi zasadami.
Podpis nauczyciela:	
Podpisy uczniów:	

Załącznik 3

Klasa III - kwiecień - blok 3 - dzień 1

Metaplan – *Co możemy zrobić dla Naszej Planety?* – opis metody

Istotą tej metody jest wymiana poglądów na temat konkretnej sytuacji lub postawionego problemu, pozwalającą na szukanie rozwiązań i wyciąganie wniosków końcowych, które są wstępem do dalszej pracy.

Potrzebne materiały:

- kartki A3 z bloku rysunkowego,
- flamastry / markery

Przebieg:

1. Postaw przed swoimi uczniami problem, na który należy spojrzeć z różnych stron, w czym pomogą pytania znajdujące się na schemacie metaplanu:
 - Jak jest?
 - Jak być powinno?
 - Dlaczego tak nie jest?
 - Co robić? – Wnioski
3. Daj grupom 20 minut nad postawionym zadaniem. Na tym etapie uczniowie wypełniają schemat, wpisując myśli, spostrzeżenia, formułując stwierdzenia i wnioski.
4. Następnie grupy prezentują efekty swojej pracy na forum klasy.
5. Uporządkuj i podsumuj zebrane materiały, możesz do tego wykorzystać prezentację multimedialną pt.
Przykłady negatywnego wpływu działalności człowieka na środowisko.

Zalety metaplanu:

- uczy współpracy,
- daje możliwość wypowiedzi każdemu członkowi grupy,
- wzbudza zainteresowanie i zaangażowanie każdego członka grupy,
- uczy wnioskowania i zwięzłego formułowania myśli,
- kształci umiejętność analizy i porządkowania informacji,
- pozwala na wizualizację dyskusji.

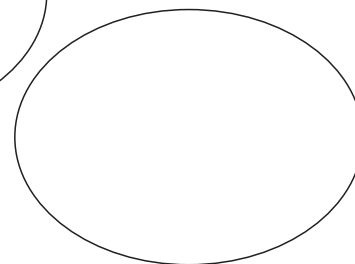
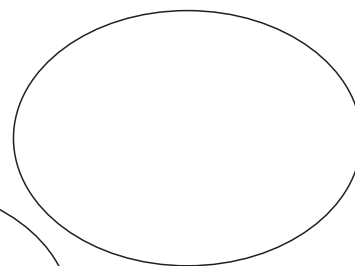
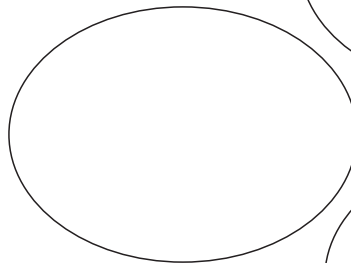
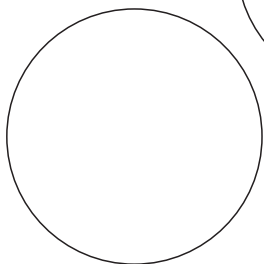
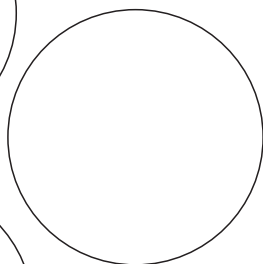
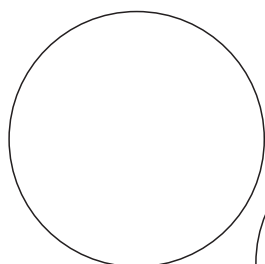
Schemat metaplanu

Problem wymagający rozważenia:

.....

Jak jest?

Jak powinno być?

WNIOSKI:

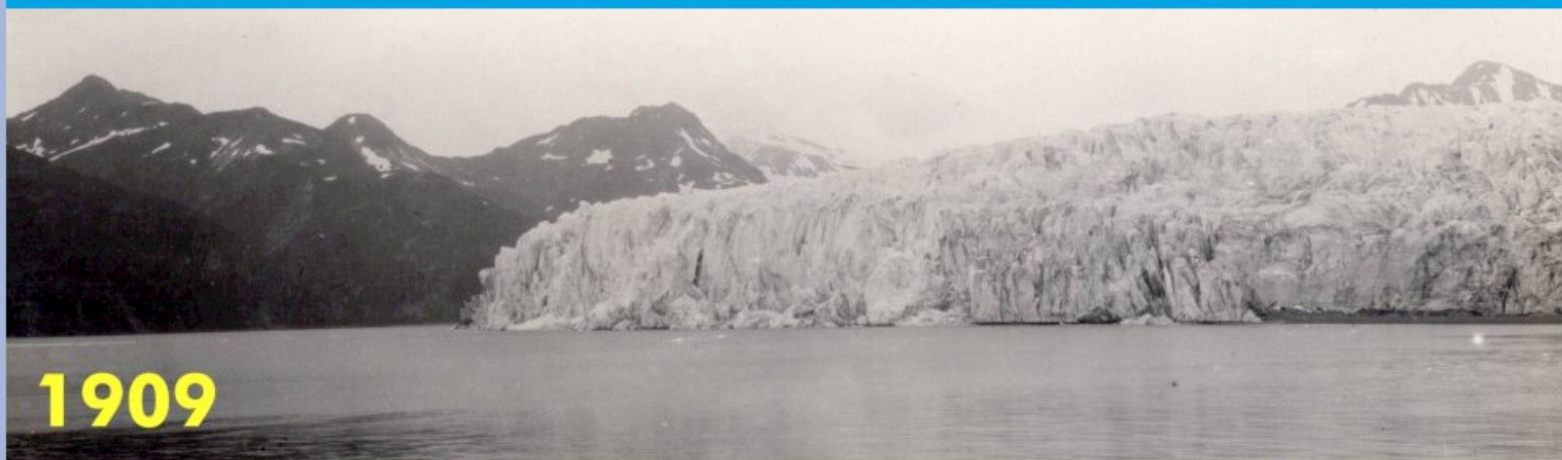
Przykłady wpływu człowieka na środowisko

Topnienie lodowców

2004

Lodowiec McCarthy na Alasce w 1909 i 2004 roku

1909

Podniesienie poziomu mórz

Powodzie

Huragany

Požary

Straty w rolnictwie

Brak wody pitnej

Gtód

Wyginiecie gatunków

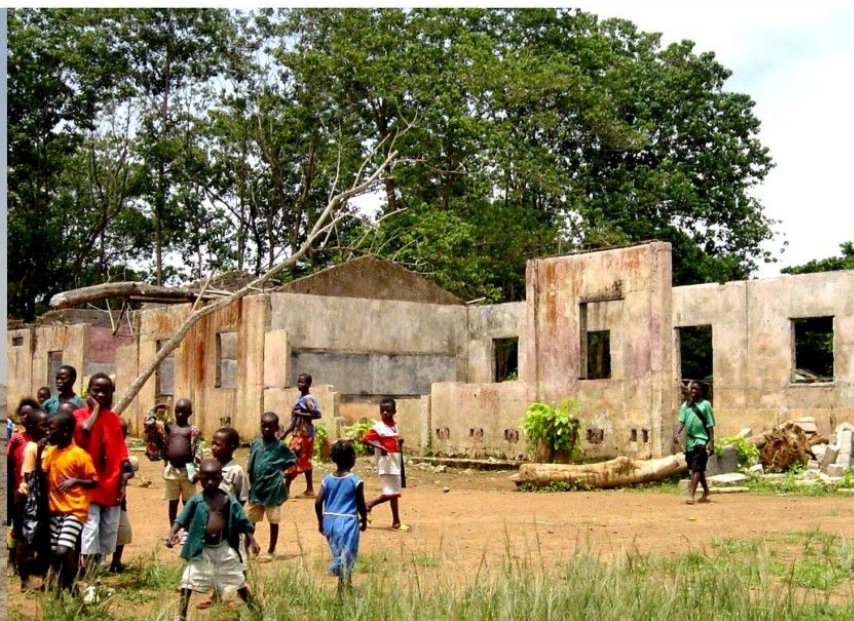

Choroby

Konflikty zbrojne

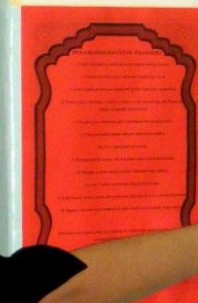
Możemy to zatrzymać

**Działaj
już
teraz!**

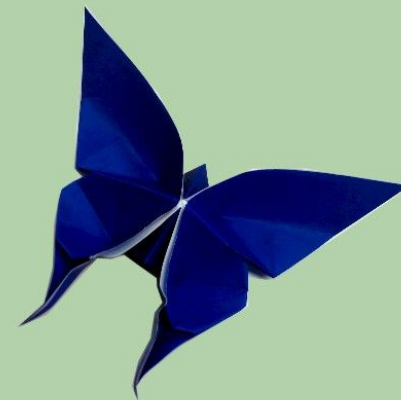
Działaj!

Oszczędzaj,
wyłączaj,
odzyskuj,
świeć
przykładem.

Działaj!

Oszczędzaj
papier
i oddawaj
do recyklingu.

Działaj!

Działaj!

Działaj!

Działaj!

Segreguj odpady.

**NIE
SIEDŹ**

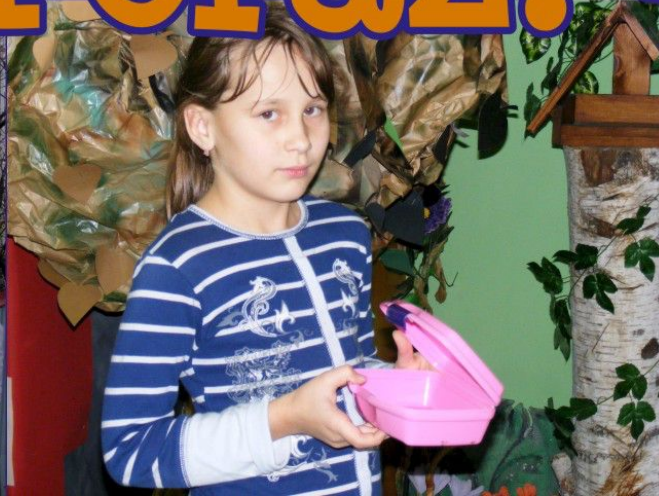
Działaj!

**POSADŹ
DRZEWO**

Działaj! Teraz!

Poznaj!

Pokochaj!

CHROŃ!!!

Jak możemy uczcić Dzień Ziemi? – 5-3-4 (modyfikacja metody 6-3-5) + Planowanie działań – opis metody

I. Etap – tworzenie pomysłów – 5-3-4 – opis metody

Zastosowanie:

Metoda służy poszukiwaniu rozwiązań i rozwiązywaniu różnych problemów dydaktycznych lub wychowawczych. Jest ona zmodyfikowaną *burzą mózgów*. Liczby w nazwie oznaczają:

5 - liczba grup

3 - liczba rozwiązań, pomysłów

4 - liczba tzw. rundek.

Przebieg:

Przygotuj 5 **kart pracy**.

1. Zapisz w środkowej części arkusza szarego papieru problem, dla którego trzeba znaleźć rozwiązanie – **Jak możemy uczcić Dzień Ziemi?**
2. Wyjaśnij, że rozwiązań będziecie poszukiwać pracując w 5 zespołach.
4. Usadź zespoły na obwodzie koła.
5. Rozdaj zespołom karty ćwiczeń.
6. Poproś uczniów, aby przez chwilę porozmawiali o problemie i próbowali poszukiwać możliwych rozwiązań.
7. Teraz wyjaśnij, że zadaniem zespołów jest znalezienie trzech możliwych rozwiązań do przedstawionego problemu i wpisanie ich w ponumerowane pola na karcie ćwiczeń. Poinformuj, że na wykonanie zadania grupy mają 6 minut.

Ważne!

Przy podawaniu instrukcji zwróć uwagę, że nie można w kolejnych rundkach powtarzać pomysłów już zapisanych. Przypomnij uczniom, że każdy pomysł jest dobry, jest inspiracją do powstawania następnych. Nie pozwalaj na wymuszanie przedłużania czasu na kolejne rundy. Grupa nie musi wypełnić wszystkich 15 prostokątów.

8. Na hasło „start” grupy przekazują sobie karty ćwiczeń w kierunku zgodnym z ruchem wskazówek zegara.
9. Grupy zapoznają się z pomysłami zapisanymi przez sąsiednie grupy. Czynności opisane w punkcie 7 i 8 powtarzasz 4 razy, przy czym czas przeznaczony na przeprowadzenie kolejnej rundki wydłużasz o 1 min. (7, 8, 9). Po czterech rundkach wszystkie rubryki w karcie ćwiczeń powinny zostać wypełnione.
10. Grupy prezentują wypełnione karty.

11. Wspólnie z uczniami dokonaj oceny powstałych pomysłów i wybierz te, które wpiszeć na **wspólny plakat z zapisanym pytaniem – Jak możemy uczcić Dzień Ziemi?**

Ramy organizacyjne:

Do przeprowadzenia tej metody musisz przygotować odpowiednio salę. Stoliki, przy których będą pracowały grupy ustaw w kręgu. To ułatwi przekazywanie kart. Przygotuj odpowiednią liczbę **kart pracy ucznia**.

Propozycja dla nauczyciela:

1. *Korowód ekologiczny.*
2. *Zbiórka karmy, zabawek i kocyków dla schroniska.*
3. *Zbiórka zakrętek.*
4. *Zbiórka baterii.*
5. *Zbiórka makulatury.*
6. *Wycieczka do miejsc objętych ochroną.*
7. *Wystawa ekoplatek.*
8. *Akcja ekologiczna.*
9. *Prezentacja o tematyce ekologicznej.*
10. *Pokaz mody ekologicznej.*
11. *Wystawa „Co ze śmieci robią dzieci?”*
12. *Itp.*

KARTA PRACY metodą „5-3-4”

Temat: *Jak możemy uczcić Dzień Ziemi?*

1.	2.	3.
4.	5.	6.
7.	8.	9.
10.	11.	12.
13.	14.	15.

II. Etap – Wybór zadania do realizacji

1. Poproś uczniów, aby każdy wybrał tylko jedno zadanie, które chciałby zrealizować.
2. Rozdaj dzieciom po jednej „cencie”.
3. Poproś uczniów o przyklejenie „cenki” przy wybranym zadaniu ze wspólnego plakatu *Jak możemy uczcić Dzień Ziemi?*
4. W ten sposób dokonaliście wyboru.

III. Etap – Planowanie działań – opis metody

Zastosowanie:

Metoda efektywnego współdziałania i pracy w grupie, pozwalająca na stosowanie zdobytej wiedzy w praktyce.

Potrzebne materiały:

kolorowe karteczki samoprzylepne
szary papier

Przebieg:

1. Przygotuj kolorowe kartki, na których uczniowie zapiszą działania, jakie powinni wykonać w czasie realizacji wybranego zadania – jedno działanie na jednej kartce.
2. Poproś dzieci, aby kolejno odczytywały swoje propozycje i przyklejały do tablicy, tak aby zachowana była chronologia czasowa. Niektóre działania będą wykonywane w tym samym czasie, więc karteczki będą wisiały obok siebie.
3. Gdy wszystkie karteczki zostaną już zawieszone, niech uczniowie ponumerują kolejne działania.
4. Teraz obok działań na karteczkach (w innym kolorze) zapiszcie, kto wykona daną czynność.
5. Następnie na kolejnych karteczkach w innym kolorze zapiszcie termin – do kiedy dane zadanie ma być zrealizowane.
6. W ten sposób otrzymacie plan działań do realizacji.

Załącznik 6

Powszechna deklaracja praw zwierząt – tekst

Brzmienie ostatecznego tekstu przyjętego przez Międzynarodową Ligę Na Rzecz Praw Zwierząt i należące do niej ligi krajowe na Trzecim Międzynarodowym Spotkaniu Na Temat Praw Zwierząt (Londyn, 21-23 września 1977). Deklaracja, ogłoszona 15 października 1978 r. przez Ligę Międzynarodową i należące do niej ligi krajowe, stowarzyszenia oraz osoby prywatne, których wolą jest współdziałanie z Ligą, będzie przedłożona Organizacji Narodów Zjednoczonych Do Spraw Oświaty, Nauki i Kultury (UNESCO) i Organizacji Narodów Zjednoczonych (UNO).

PREAMBUŁA

Zważywszy na to, że wszystkie zwierzęta mają prawa,
Zważywszy na to, że lekceważenie i pogarda dla praw zwierząt przejawiała się i przejawia się pogwałceniem przez człowieka praw natury i zwierząt,
Zważywszy na to, że uznanie przez gatunek ludzki praw do istnienia innych istot żywych, takich jak zwierzęta, jest podstawą współistnienia tych gatunków na świecie,
Zważywszy na to, że dokonano masowych zbrodni na zwierzętach i że stale istnieje groźba ich popełnienia,
Zważywszy na to, że poszanowanie zwierząt jest bezpośrednio powiązane z poszanowaniem człowieka,
Zważywszy na to, że od dzieciństwa człowiek powinien być uczony obserwacji, zrozumienia, poszanowania i kochania zwierząt, NINIEJSZYM OGŁASZA SIĘ:

Artykuł 1

Wszystkie zwierzęta rodzą się z równym prawem do życia i do istnienia.

Artykuł 2

1. Wszystkie zwierzęta mają prawo do szacunku.
2. Człowiek, jako przedstawiciel gatunku zwierząt, nie może rościć sobie praw do wyniszczenia lub nie licującego z godnością ludzką wykorzystywania zwierząt. Jego obowiązkiem jest wykorzystywanie swej wiedzy dla dobra zwierząt.
3. Wszystkie zwierzęta mają prawo do opieki, troski i ochrony ze strony człowieka.

Artykuł 3

1. Żadne zwierzę nie może być źle traktowane lub być obiektem okrutnego traktowania.
2. Jeżeli zwierzę ma zostać zabite, to akt ten powinien być wykonany natychmiast i bez dodatkowego cierpienia.

Artykuł 4

1. Wszystkie zwierzęta mają prawo do życia na wolności w ich środowisku naturalnym, którym może być ląd, powietrze lub woda, oraz powinny mieć prawo do prokreacji.
2. Pozbawienie dzikich zwierząt wolności, nawet w celach naukowych, jest naruszeniem tego prawa.

Artykuł 5

1. Zwierzęta z tych gatunków, które tradycyjnie zamieszkują wśród ludzi, mają prawo do życia i wzrastania w rytmie i warunkach typowych dla tych gatunków.

2. Jakikolwiek zakłócenie tego rytmu lub warunków jest naruszeniem tego prawa.

Artykuł 6

1. Wszystkie zwierzęta domowe mają prawo do naturalnej śmierci.

2. Porzucenie zwierzęcia jest okrutną i hańbiącą praktyką.

Artykuł 7

Wszystkie zwierzęta pociągowe mają prawo do odpowiedniego ograniczenia czasu trwania i intensywności ich pracy, do odpowiedniego pożywienia i odpoczynku.

Artykuł 8

1. Wykonywanie na zwierzętach eksperymentów przynoszących im cierpienie fizyczne i psychiczne jest sprzeczne z prawami zwierząt, bez względu na to, czy są one dokonywane w celach naukowych, medycznych, komercyjnych lub innych.

2. W tych przypadkach muszą być stosowane lub opracowane metody zastępcze.

Artykuł 9

W sytuacji, kiedy zwierzęta są wykorzystywane w przemyśle spożywczym, powinny one być hodowane, transportowane, przetrzymywane i zabijane bez zadawania zbędnego cierpienia.

Artykuł 10

1. Żadne zwierzę nie może być wykorzystywane dla rozrywki człowieka.

2. Wystawy i widowiska z udziałem zwierząt uwłaczają ich godności.

Artykuł 11

Każda praktyka stanowiąca bezmyślne zabijanie zwierzęcia jest zabójstwem żywego organizmu, to jest przestępstwem przeciwko życiu.

Artykuł 12

1. Każdy akt masowego zabijania dzikich zwierząt graniczy z ich zagładą, to jest przestępstwem przeciwko gatunkowi.

2. Zanieczyszczanie i niszczenie środowiska naturalnego prowadzi do masowej zagłady zwierząt.

Artykuł 13

1. Martwe zwierzęta powinny być traktowane z szacunkiem.

2. Filmy zawierające sceny brutalnego traktowania zwierząt powinny być usunięte z kin i telewizji, z wyjątkiem filmów przeznaczonych do celów edukacyjnych.

Artykuł 14

1. Organizacje, które bronią praw zwierząt powinny mieć swoich przedstawicieli w rządzie.

2. Prawa zwierząt, podobnie jak prawa człowieka, powinny być prawnie usankcjonowane.

Tablica demonstracyjna „Nasi pupile”

Klasa 3 - kwiecień - blok 3 - dzień 1

NASI PUPILE

gekon

KRĘGOWCE

żółw

GADY

patyczak

BEZKRĘGOWCE

gupik

KRĘGOWCE

RYBY

welon

neon

bojownik

papuzki
nierozłączki

pająk
ptasznik

szynszyl

chomik

SSAKI

gwarek

KRĘGOWCE

kanarek

PTAKI

papuzka
falista

świnka morska

kot

pies

nimfa

królik

SZCZUR

KRĘGOWCE

Zał. 8

Klasa III - kwiecień - blok 3 - dzień 1

Karta pracy – *Jak być dobrym opiekunem pupila?*

Zadanko 1.

Na podstawie tekstu Powszechnej Deklaracji Praw Zwierząt wypiszcie, jakie prawa przysługują naszym pupilom.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanko 2.

Nasz pupil:

1. Jak przygotować się na przyjęcie nowego „mieszkańca” w naszym domu?

.....

.....

.....

2. Czego potrzebuje nasz pupil?

- **Miejsce do spania**

.....

.....

.....

- **Akcesoria**

.....

.....

.....

- **Opieka**

.....

.....

.....

- **Pielęgnacja**

.....

.....

.....

- **Karma**

.....

.....

.....

- **Zabawa**

.....

.....

.....

3. Dzień z życia naszego pupila.

Pora dnia	Zadania opiekuna

Zadanko 3.

Wszystkie zdobyte informacje wraz z rysunkiem pupila przedstawcie dowolną techniką na plakacie wykonanym na kartce z dużego bloku rysunkowego.

Zał. 9

Karta oceny prezentacji *Plakatu*

Oceń prezentację grupy wrysowując odpowiednią minkę:

😊😊 - bardzo, 😐😐 - średnio, 😞😞 - trochę, 😡😡 - wcale

Nazwa grupy	Grupa 1	Grupa 2	Grupa 3	Grupa 4	Grupa 5
Czy wszyscy członkowie grupy brali udział w wyszukiwaniu informacji potrzebnych do wykonania plakatu?					
Czy wszyscy członkowie grupy brali udział w wykonaniu plakatu?					
Czy wszyscy członkowie grupy brali udział w prezentacji plakatu?					
Czy grupa przedstawiła: nazwę, miejsce do spania, akcesoria do pielęgnacji i zabawy, sposób pojenia i karmienia, dzień z życia pupila?					
Czy prezentacja plakatu zaintrygowała pozostałych uczniów w klasie?					

Zał. 10

Mini ZOO – wytyczne do wykonania makiety

Instrukcja wykonania makiety:

- makieta jest pracą zbiorową, wykonaną wspólnie przez uczniów danej grupy
- makieta powinna przedstawiać teren mini ZOO
- wielkość makiety nie może przekraczać formatu A3
- makieta powinna być wykonana na sztywnym podłożu np. kartonie
- elementy makiety muszą być na trwałe połączone z jej podstawą
- technika wykonania makiety jest dowolna
- do jej wykonania można użyć: kartoników, zużytych opakowań, zakrętek, papieru, plasteliny, modeliny, farb, kredek lub innych materiałów plastycznych
- ocenie będzie podlegała: estetyka, ciekawe ujęcie i zgodność z tematem.

Zał. 11

Ocena koleżeńska pracy grupy – *Dwie gwiazdy i życzenie* – opis techniki

Uczniowie dokonują oceny koleżeńskiej, przypisując pracy grupy dwie gwiazdy i jedno życzenie.

- Dwie gwiazdy, to dwie dobre strony pracy.
- Życzenie to coś, co można by zrobić lepiej, inaczej

Uczniowie skupiają się na odnalezieniu w pracy innej grupy dwóch pozytywów i jednej rzeczy do zmiany. Uczy to koncentrowania się na pozytywach, a jednocześnie jest formą wzajemnego nauczania.

Kryteria, które podlegają analizie przy sprawdzaniu pracy grupy:

- estetyka pracy,
- treść – jasna i użyteczna,
- rysunki staranne i z opisem.

Załącznik 12

Mapa myśli – *Formy ochrony przyrody* – opis metody

Zastosowania:

Mapy myśli to narzędzia do wizualizacji i porządkowania wiedzy, pomagają myśleć, pracować i uczyć się wydajniej oraz efektywniej.

Potrzebne materiały dla grupy:

- karteczki samoprzylepne
- mazaki (wszystkie barwy)
- szary papier.

Przebieg:

1. Rozdaj zespołom szary papier.
2. Poproś, aby na środku drukowanymi literami pisarze wpisali czerwonym flamastrem **temat** notatki – wyraz:
 - Grupa I – Park narodowy
 - Grupa II – Rezerwat przyrody
 - Grupa III – Park krajobrazowy
 - Grupa IV – Pomnik przyrody
 - Grupa V – Ochrona gatunkowa
3. Następnie niech rysownicy wyróżnią ten wyraz – np. otoczą go owalem, chmurką, itp.
4. Następnie niech grupy w dostępnych źródłach informacji wyszukają odpowiedzi na następujące pytania:
 - Na czym polega ten rodzaj ochrony przyrody w Polsce?
 - Dlaczego się je tworzy?
 - Co chronią?
 - Ile jest ich w Polsce?
 - Na czym polega działalność człowieka?
 - Jakie są w najbliższej okolicy?
5. Poproś, aby zgromadzone informacje uczniowie umieścili na szarym papierze. Czuwaj nad merytoryczną poprawnością nazw podtematów. Mogą to być np. definicja, powód tworzenia, ochrona, liczba, działalność człowieka, w naszej okolicy, itp.
6. Teraz poproś, aby rysownicy grup narysowali od głównego tematu tylko linii, ile wspólnie wyróżnili podtematów.
7. Na końcu każdej linii niech pisarze drukowanymi literami na zielono wpiszą **podtematy**. Rysownicy niech odznaczają wpisane wyrazy – np. otoczą je kształtem listka.
8. Niech teraz uczniowie wokół poszczególnych podtematów wpiszą wyjaśnienia, nazwy, hasła – to **słowa-klucze** naszej mapy myśli.

9. Teraz graficy niech dorysują linie łączące poszczególne podtematy ze słowami-kluczami.
10. Dzieci mogą do tego używać różnych kolorów dla różnych grup tematycznych, niech robią symboliczne rysunki, strzałki, itp.
11. Po zakończonej pracy poproś prezenterów poszczególnych zespołów o przedstawienie wyników pracy, czyli mapy myśli danego zespołu.
12. Porozmawiaj z uczniami na temat pracy tą metodą. Zadaj im następujące pytania:
 - Jakie trudności napotkałeś podczas pracy tą metodą?
 - Co było łatwe do wykonania?
 - Czy udało Ci się opisać daną formę ochrony przyrody?
 - Do czego możesz wykorzystać w ten sposób zapisane notatki?
 - Co zachowasz z tej metody, a co zmienisz – udoskonalisz?

Załącznik 13

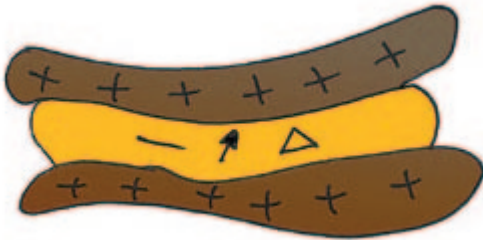
Ocena koleżeńska pracy grupy – *Kanapka* – opis techniki

OPIS:

Informacja zwrotna może być podana w formie „kanapki”, – która składa się z trzech warstw:

- komentarza dotyczącego pozytywów,
- konstruktywnej krytyki wraz z wyjaśnieniem, co i jak należy poprawić,
- komentarza dotyczącego pozytywów.

Tablica demonstracyjna

Czas rozkładu śmieci

**Kartka
papieru**

6

miesiące

**Kartonik
po napoju**

25

lat

**Papierek
po cukierku**

45

lat

Reklamówka

400

lat

**Szklana
butelka**

1

mln lat

**Skórka
od banana**

2

miesiące

**Guma
do żucia**

5

lat

**Styropianowy
kubek**

50

lat

**Puszka
po napoju**

150

lat

**Plastikowa
butelka**

1000

lat

Załącznik 15

Karta pracy – Mała zmiana – duży efekt – Zadanka Liczmanka

Zadanko 1.

Oceń swoje codzienne czynności. Czy są przyjazne dla środowiska?

Codzienne czynności	Jak powinno być?	Jak jest?	Ocena
Mycie zębów	Zakręcam kran, gdy szczotkuję zęby		
Krany	Dobrze zakręcam kran		
Mycie ciała	Biorę prysznic zamiast kąpieli		
Żarówki	Wymieniam na energooszczędne.		
Telewizor, komputer, komórka, itp.	Nie zostawiam urządzeń w stanie czuwania.		
Światło	Gaszę światło, gdy wychodzę z pomieszczenia.		
Śmieci	Segreguję		
Napoje	Kupuję w szklanych butelkach		
Zakupy	Na zakupy chodzę z własną ekotorbą i listą produktów.		
Gazety, zeszyty, itp.	Oddaję na makulaturę		
Rośliny	Nie obrywam niepotrzebnie liści, kwiatów i gałązek.		
Zwierzęta	Nie płoszę zwierząt		

Zastanów się, które złe nawyki możesz zmienić. Zapisz swoje trzy ekopostanowienia i powtarzaj je każdego dnia, aż staną się Twoim dobrym nawykiem.

-
-
-

Zadanko 2.

Spisz dokładnie wszystkie śmieci, które wyrzuciłeś/eś w ciągu jednego dnia. Następnie zastanów się:

- Jak należy z nimi postępować? Gdzie je wyrzucić? Które nadają się do recyklingu? A może można je przerobić na coś innego?
- Co zrobić, aby te śmieci nie pojawiły się w Twoim domu?

Swoje spostrzeżenia zapisz w tabeli.

Śmieci wyrzucone przeze mnie w ciągu jednego dnia:	Jak z nimi postępować?	Jak im zapobiegać?

Zał. 16

Ocena koleżeńska pracy grupy – *Buźki* – opis techniki

OPIS:

Jest to technika podobna do świateł.

Nauczyciel prosi uczniów o narysowanie odpowiedniej buźki:

- buźka uśmiechnięta – „wszystko dobrze”,
- buźka normalna – „część rzeczy dobrze, ale nie wszystko”,
- buźka smutna – „trzeba poprawić wszystko od początku”.

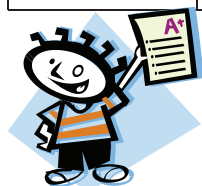

Zał. 17

KARTA OCENY

OCENŃ SWOJĄ PRACĘ NAD PROJEKTEM

	Samodzielność	Pomysłowość	Obserwacje	Współpraca
😊				
😐				
☹️				

OCENŃ PRACĘ SWOJEJ GRUPY NAD PROJEKTEM

	Mieliśmy dobre pomysły	Zadania wykonywaliśmy wspólnie	Terminowo wykonaliśmy zadania	Pracowaliśmy zgodnie
😊				
😐				
☹️				

Zał. 18

Klasa III - kwiecień - blok 3 - dzień 1

Ocena projektu – Zdania podsumowujące – opis techniki

OPIS:

Nauczyciel prosi uczniów o dokończenie zdań zaczynających się od zwrotów:

- Dowiedziałem się, że...
- Zaczynam się zastanawiać...
- Zaskoczyło mnie, że...
- Zastanawia mnie fakt, że...

Zdania warto zapisać na tablicy i pozwolić uczniom zdecydować, które z nich dokończą.

Po ich zapisaniu:

- można zapoznać się z zapiskami w małych grupach lub na forum klasy – w ten sposób uczniowie mogą poznać płynące z realizacji projektu wnioski kolegów;
- nauczyciel zbiera kartki od uczniów, analizuje je i na następnej lekcji przedstawia wnioski – na bieżąco kontroluje proces uczenia się uczniów, a dzięki przedstawionym wnioskom nawiązuje do poprzedniego materiału.

Wnioski uczniów bywają też istotną informacją zwrotną dla nauczyciela